

Lov om Oprettelsen af en af Staten sikret Anstalt til Forsorg for Alverdoms og Døds Skuld.

Teszen: Med sædvanlig Interesse og stor Opmærksomhed hørte jeg igaar det Foredrag, som blev holdt af det høitærede 8de kongevalgte Medlem (Andræ), men jeg beklager, at det igaar gik mig, ligesom da vi i sin Tid talte om Fernbænevæsenet, at den Theori, som han udviklede om Staten som et blodløst Væsen, der svævede over Befolkningen, uden egentligt at have Noget med dens Lykke eller Velvære at skaffe, var meget mistroende at høre. Men ligesom den Sammenligning, som det ærede Medlem i sin Tid ved Forhandlingen om Fernbænevæsenet antydede imellem Statens Virksomhed og den Virksomhed, som udsoldebdes af hiin ædle Røver, der tog fra nogle Classer af Samfundet for med det røvede Gods at gjøre godt imod Andre, saare lidet passede paa den Virksomhed, som Staten udøver med Hensyn til Communicationsvæsenet, og paa den Civilisation, som Staten igjennem dette søger at indbringe i Befolkningen, saaledes havde han vistnok tidobbelst Uret, naar han igaar gjorde denne Betragtning af Staten gjældende ligeoverfor det Forhold, som omhandles i det foreliggende Lovforslag. Selv om det nemlig endog skulde komme dertil, at den Garanti, som det er foreslaaet fra Statens Side at give for den Anstalt, om hvis Oprettelse der her er Tale, nogensinde skulde komme til at faae nogen Indflydelse paa Statens Udgifter — hvad jeg dog maa ansee for høist usandsynligt, efter som vi jo i vor Tid have saa mange store og lærde Mathematikere, der, om de end ikke ret forstaae at bringe den levende Menneftenatur ind under deres Formler, saa dog altid ere sikre paa uden Feil at kunne behandle baade hele og brudne Tal — saa er det dog klart, at enhver Udgift, der i det omhandlede Niemed hvedes fra Statens Side, at enhver Virksomhed, der fra Statens Side gjøres for at forbedre den fattige Classes Aaar og for at raade Ved paa den arbejdende Classes, paa hele den besiddelsesløse Masses høist ugunstige Vilkaar, interesserer enhver Entelt af Befolkningen i den hele Stat, og at altsaa ethvert Offer, der bringes

for at formindske Armoden og for at udbrede Oplysning og Velvære i de ubemidlede Classer, indirecte kommer de bemidlede Classer til gode. Jeg vil endog paastaae, at den Assurance, som Arbeideren tegner for sin egen Selvstændighed og for sit eget Underhold til det Tidspunkt, da han forudseer, at hans Arbeidskraft vil være svækket, i Grunden er en Assurance for Communen og en Assurance for det hele Samfunds Sikkerhed og Velvære mod de Farer og de Tab, som dette ellers vilde kunne komme til at lide ved Arbeidsclassens Elendighed. See vi hen til, hvilken Indflydelse de nuværende sociale Forhold udøve, see vi hen til, hvorledes de communale Byrder til Fattigvæsenet stige, hvorledes Livsformødenhedernes Priis stedsveger i en saa stærk Grad, at Stigningen i Arbeiderens Løn ikke staaer i et nogetsomhelst rimeligt Forhold dertil, og hvorledes navnlig Qvindens Stilling i Samfundet og Qvindens Evne til at skaffe sig Erhverv efterhaanden svækkes mere og mere, deels derved, at den Indtægt, der udfordres til at kunne stifte Familie, stedsve maa være større og større, og deels derved, at det Haandarbejde, som tidligere for en stor Deel har været af saa stor Betydning for Qvinden, mere og mere ophører og nu udrettes gjennem Maskiner, og tage vi endelig i Betragtning, hvorledes den hele store udbredte Godgjørenhed, som findes her i Landdt, selv om den var endnu mere udbredt, og selv om den var bedre organiseret, end den er, dog kun vilde være som en Draabe i Havet ligeoverfor den store Masse af Trængende, der findes, og som desværre altid stiger i større Forhold end den Hjælp, der bydes, — saa vil det upaatvivelig sees, at det hele Samfund lettelig vil blive udsat for Fare, dersom vi ikke kunne bringe det dertil, at Arbeideren søger at hjælpe sig selv, dersom vi ikke kunne fremkalde den Overbeviisning hos ham, at hele det øvrige Samfund ikke vil være istand til at hjælpe ham, naar han ikke selv bidrager dertil. Jeg anseer det derfor for at være paa høie Tid, ligesom jeg anseer det for at være Statens og Aegjeringens Pligt, at der bliver aabnet den Fattige et Middel til at skaffe sig Selvhjælp, for at han ikke skal troe, at den Kraft, som han har i sig til at hjælpe sig selv, er util-